

Toespraak in de Bondsdag van Friedrich Merz: een flessentrekker als bondskanselier - Column - DER SPIEGEL

Christian Stöcker, 13.07.2025

Friedrich Merz: "Als jij niet betaalt, betaal ik zeker niet." Foto: Michael Kappeler / dpa

Uit het Duits vertaald (Google) : "Friedrich Merz' Bundestagsrede: Ein Zechpreller als Bundeskanzler - Kolumne - DER SPIEGEL"

Stel je de volgende situatie voor: je zit na de training met je recreatieve voetbalteam in een bar. De sfeer is levendig en er worden rondjes drankjes besteld. Iedereen drinkt bier voor vier euro per glas, terwijl jij, een rijke erfgenaam met aandelen en commissariaten, een cocktail drinkt voor acht euro per rondje.

Als de ober aan het eind van de avond de rekening presenteert, stel je eerst voor om de totale rekening te delen door het aantal aanwezigen. Er valt een ongemakkelijke stilte aan tafel. Iedereen heeft gezien dat je twee keer zoveel hebt gedronken als de rest.

Bovendien zijn velen in de groep veel minder bedeed. Dan, aangemoedigd door al die cocktails, **bedenk je een nóg beter idee: gewoon niets betalen.** Jouw aandeel in de totale rekening is immers nauwelijks noemenswaardig, zeg je. De ober begint onrustig te worden. De rest van de groep begint aarzelend te mompelen.

Dan zegt je buurman, een magazijnmedewerker met een laag inkomen: "Je hebt gelijk, maar voor mij geldt dat nog sterker: ik heb alleen maar bier gedronken. Ik betaal niet, dus het maakt niet uit." Terwijl de rest van de groep langzaam tot dezelfde conclusie komt, gaat de ober achter de toonbank staan. Hij spreekt kort met zijn baas en belt vervolgens de politie.

Een belediging in de Bondsdag

De rijke wanbetaler in deze analogie zou Duitsland moeten zijn, als het aan Friedrich Merz ligt. *"Duitsland heeft ongeveer één procent van de wereldbevolking,"* zei de bondskanselier deze week glimlachend in de Bondsdag, *"en wij vertegenwoordigen ongeveer twee procent van het probleem qua CO₂-uitstoot."* Als *Duitsland morgen zou stoppen met de uitstoot van CO₂,* zei Merz op didactische toon, *"zou er geen enkele natuurramp ter wereld minder voorkomen, geen enkele bosbrand minder, geen enkele overstroming in Texas minder."*

Laten we dit eens nader bekijken.

Merz' argument "wij zijn één procent en slechts verantwoordelijk voor twee procent van de uitstoot" en "kunnen daarom toch niets doen"...

1. ...is het argument van de rijke profiteur in het bovenstaande voorbeeld: Ik drink misschien twee keer zoveel als jij, maar betaal alsjeblieft voor mij.
2. ...is ook fout. Het "probleem" is niet alleen de toekomstige uitstoot. De CO₂-concentratie in de atmosfeer van de aarde bedraagt momenteel ongeveer 427 deeltjes per miljoen (ppm). Vóór het begin van de Industriële Revolutie lag deze duizenden jaren rond de 280 ppm.¹ Van de bijna 150 ppm die sindsdien is toegevoegd en die al lange tijd rampen veroorzaakt en verergert, ook hier², komt een groot deel uit Duitsland. Als je kijkt naar de cumulatieve verbrandingsgerelateerde emissies - en dat moet je wel weten, want die vormen feitelijk "het probleem" - staat **Duitsland wereldwijd op de vierde plaats.**³ Alleen de VS, China en Rusland hebben meer fossiele CO₂ uitgestoten dan wij via industrie, mobiliteit, energieopwekking, verwarming, enzovoort. Reuzenlanden zoals India en Brazilië

¹ <https://www.noaa.gov/news-release/carbon-dioxide-now-more-than-50-higher-than-pre-industrial-levels>

² <https://www.spiegel.de/wissenschaft/mensch/extremwetter-die-welt-schlafwandelt-in-die-katastrophe-a-2bdfdad2-a50b-45a4-9527-624c56ebeca5>

³ <https://ourworldindata.org/grapher/cumulative-co-emissions?country=ZAF~CHN~USA~GBR~IND~BRA~CAN~DEU~RUS>

liggen ver achter ons. Ter herinnering: het relatief kleine land Duitsland is de vierde grootste klimaatvervuiler ter wereld. Duitsland heeft in zijn geschiedenis bijna 100 miljard ton CO₂ uitgestoten⁴. Ter vergelijking: het resterende budget voor (slechts theoretische) naleving van de 1,5-gradendoelstelling bedraagt 130 miljard ton CO₂ – voor alle landen op aarde samen⁵. Dit illustreert de omvang van onze schuld aan de rest van de wereld. We danken onze welvaart aan deze emissies. Dit onderstreept de omvang van onze schuld aan de rest van de wereld. We danken onze welvaart aan deze emissies. We zijn een van de rijkste landen ter wereld, niet in de laatste plaats omdat we zoveel energie verbruiken. De juiste verklaring zou daarom moeten zijn: "Duitsland draagt een aanzienlijk deel van de schuld voor elke door het klimaat veroorzaakte of door het klimaat versterkte natuurramp in deze wereld, elke door het klimaat veroorzaakte bosbrand, elke door het klimaat veroorzaakte overstromingsramp."

3. ...is in een ander opzicht misleidend: Van de meer dan 200 landen op aarde staat Duitsland qua huidige emissies op de achtste plaats. ⁶ Als wij, als een van de rijkste landen ter wereld en een van de grootste veroorzakers van de klimaatramp, ons niet eens aan onze eigen klimaatdoelen willen houden, die overigens te laks zijn, wat zouden de andere 198 landen achter ons op de lijst dan wel niet moeten zeggen? Waarom zouden ze zich niet gedragen zoals de magazijnmedewerker in het bovenstaande voorbeeld: "Als jij niet betaalt, betaal ik zeker niet"?

Het argument van "slechts twee procent" getuigt niet alleen van onverantwoordelijkheid, roekeloosheid en onwetendheid, maar ook van extreme kortzichtigheid.

Zelfs de overwegend oudere kiezers van de CDU/CSU, die Merz blijkbaar een plezier wil doen, hebben vaak kinderen en kleinkinderen. Voor deze kinderen en kleinkinderen zal het leven op planeet Aarde al veel onaangener, gevaarlijker en angstaanjagender zijn dan voor Merz' generatie. Dat staat al vast. ⁷

Duitsland brengt markten in beweging

Hoeveel erger het nog zal worden, en of de menselijke beschaving de door de mens veroorzaakte klimaatcatastrofe zal overleven, ligt nog steeds in onze handen. Merz stelt dat deze vraag hem niet interesseert en hem ook niet aangaat. Hij verklaart openlijk dat zijn regering zich niet verantwoordelijk voelt om bij te dragen aan de oplossing van het probleem waaraan hij en de andere leden van zijn generatie hun immense welvaart te danken hebben.

Duitsland is de vierde grootste economie ter wereld. Slimme beslissingen die hier worden genomen, hebben invloed op de wereldmarkten. Dit is geen hypothese, maar een feit.

---

⁴ <https://ourworldindata.org/co2/country/germany>

⁵ <https://www.zeit.de/wissen/umwelt/2025-06/co2-budget-klimawandel-weltklimarat-ziele-paris-abkommen>

⁶ <https://www.worldometers.info/co2-emissions/co2-emissions-by-country/>

⁷ <https://www.spiegel.de/wissenschaft/mensch/klimakrise-der-bedrohlichste-und-erfreulichste-halbsatz-der-welt-kolumne-a-e7e4d069-c049-466a-a249-fd719193dce2>

De wereldwijde, exponentiële groei van hernieuwbare energie is een direct gevolg van de Duitse wetgeving. ⁸ Het is niet de eerste keer dat hier in DER SPIEGEL de Britse krant "The Economist", het orgaan van het wereldwijde kapitalisme, wordt geciteerd. Het zei over de Duitse wet op hernieuwbare energie: "De lont was aangestoken. De raket steeg op. Tegen 2012 had Duitsland meer dan € 200 miljard aan subsidies uitgekeerd. Maar het had ook de wereld veranderd." ⁹

We kunnen iets doen! Maar Merz wil niet.

Maar Friedrich Merz en zijn minister van Economische Zaken, Katherina Reiche, vinden blijkbaar dat Duitsland zijn economische macht niet langer moet gebruiken om het probleem op te lossen. In plaats daarvan moet het het deze gebruiken om de zaak te verergeren, omdat we nog steeds emissies uitstoten.

Dit is niet alleen kortzichtig ten opzichte van de eigen kinderen en kleinkinderen, maar ook economisch: de wereld verandert momenteel adembenemend snel ¹⁰, maar veel te langzaam. Naar een CO2-neutrale energievoorziening en elektrificatie op vrijwel elk gebied, van mobiliteit tot industrie tot verwarming.

In dit scenario kan Duitsland óf een voortrekkersrol spelen als industrieland. Het is op dit moment nog niet helemaal te laat. óf zich transformeren tot een **verouderd industrieel museum** ¹¹. Een vasthoudende behoudsgezinde flessentrekker als bondskanselier, is een zeer ongunstige constellatie in een tijd van wereldwijde omwenteling.

Helaas bestaat de politiek uit de openingsanalogie niet echt: het Klimaatakkoord van Parijs heeft geen enkele bevoegdheid om sancties op te leggen. De enige instrumenten zijn intra-Europese boetes, die we zullen betalen als we onze klimaatdoelen niet halen, en ook dat zal duur zijn ¹².

Om de oplichterij te stoppen, zijn fatsoen, liefde voor de eigen kinderen en kleinkinderen en economische vooruitzending in de eerste plaats nodig. Dit zouden eigenlijk allemaal wenselijke basishoudingen moeten zijn voor een "conservatieve" partij.

Christian Stöcker

Uit het Duits vertaald (Google): "Friedrich Merz' Bundestagsrede: Ein Zechpreller als Bundeskanzler - Kolumne - DER SPIEGEL" <https://www.spiegel.de/wissenschaft/mensch/friedrich-merz-bundestagsrede-ein-zechpreller-als-bundeskanzler-kolumne-a-f490d212-6651-4d0a-b703-e216ec3dd3de>

---

⁸ <https://www.spiegel.de/wissenschaft/mensch/klimawandel-und-energiepolitik-schwarz-rot-regiert-fuer-eine-parallelrealitaet-kolumne-a-58d165d4-04ff-49e1-a493-341e042965b7>

⁹ THE ECONOMIST, How governments spurred the rise of solar power , Jan 7th 2021

¹⁰ <https://www.spiegel.de/wissenschaft/mensch/energiemarkt-strom-aus-sonne-und-wind-die-uebersehene-revolution-a-483e4a52-b3ee-492d-9f76-41e573ebcb42>

¹¹ <https://www.spiegel.de/wissenschaft/mensch/kuenstliche-intelligenz-wie-ein-27-jahre-altes-buch-das-innovationsdilemma-erklaert-a-a86ed8df-9f19-42f1-9609-832a38e7ea31>

¹² <https://www.spiegel.de/wissenschaft/klimaschutz-so-teuer-koennte-das-nein-zum-tempolimit-fuer-deutschland-werden-a-7a5247a5-9c6c-4436-9d2e-73c0310ce313>